

Lex Edico – för allvarliga missförhållanden i skolan

Sveriges Skolledare föreslår att det införs en ny Lex-lagstiftning i Sverige med krav på att den som bedriver verksamhet under skollagen blir skyldig att anmäla allvarliga missförhållanden eller risker för sådana.

Sveriges Skolledare har sedan en längre tid tillbaka underkänt de lokala huvudmännen som huvudfinansiärer för skolan. Skolverket har vi ett flertal tillfällen larmat om likvärdighetsproblematiken i den svenska skolan. Elevers socioekonomiska bakgrund får allt större betydelse och skolan förmår inte kompensera för detta. Utvecklingen de senaste tio åren har visat att en likvärdig skola kräver ett annat fördelningssystem. Sveriges Skolledare menar att denna utveckling bara kan stoppas genom en genomgripande reform som lägger huvudansvaret för skolan hos staten.

En konsekvens av nuvarande finansieringssystem är att målen i skollagen de facto blir underordnade kommunallagen. När skolledare lyfter att resursbrister i verksamheten riskerar att leda till att elever inte klarar målen, händer sällan tillräckligt. Skolledare tvingas därmed välja mellan att riskera uppsägning på grund av att hen inte håller budget, eller bryta mot skollagen genom att inte kunna ge barnen och eleverna vad de behöver för att nå målen i skolan.

Givet att regeringen i dagsläget inte är beredda att backa från dagens finansieringssystem där huvudmännen är fria att själva resurssätta verksamheten föreslår nu Sveriges Skolledare att det som ett första steg införs en rapporteringsskyldighet för skolväsendet liknande dem som finns inom sjukvården och äldreomsorgen. Sveriges Skolledare föreslår att ett sådant rapporteringssystem kallas för Lex Edico.

Lex Edico skulle kunna utformas så att den som bedriver en verksamhet inom skollagen blir skyldig att anmäla allvarliga missförhållanden eller risker för sådana. Med missförhållande avses i det här fallet exempelvis att en elev riskerar att inte klara målen för utbildningen. Syftet med rapporteringsskyldigheten skulle vara att komma till rätta med brister i den egna verksamheten och förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen.

Idag är arbetsmiljöansvariga skyldiga att anmäla incidenter till Arbetsmiljöverket, men motsvarande system kopplat till skollagen saknas.

En huvudman skulle enligt Lex Edico därmed vara skyldig att:

- Informera sina medarbetare om skyldigheten att rapportera missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden till den som bedriver verksamheten
- Utan dröjsmål utreda och dokumentera det rapporterade missförhållandet eller risken
- Utan dröjsmål avhjälpa eller undanröja missförhållandet eller risken,
- snarast göra en anmälan till Skolinspektionen om missförhållandet (eller risken för det) är allvarligt.

Med allvarliga missförhållanden menas såväl utförda som uteblivna handlingar som innebär eller har inneburit ett allvarligt hot eller konsekvenser för barn/elevens rätt att nå målen för utbildningen eller deras säkerhet. Skolinspektionen skulle få i uppdrag att granska huvudmannens utredning av missförhållandet och om det framkommer brister gå vidare med ytterligare åtgärder.

Genom att tydliggöra eventuella diskrepanser mellan de professionellas uppfattning om verksamhetens behov och de politiska besluten om tilldelade resurser, skulle medborgarna få ökad insyn och inflytande.

Sveriges Skolledare rekommenderar idag inte att en rektor avsäger sig möjligheten att hålla budget utan att hen tydliggjort i en skriftlig analys vilka effekterna av eventuella neddragningar blir. Om neddragningarna leder till att rektors möjlighet att garantera en trygg och säker arbetsplats för elever och personal i skolan allvarligt försvåras, uppmanar vi rektorn att återlämna delegation på delar, eller eventuellt flera, av de arbetsmiljöuppgifter som rektor har.

Med en Lex Edico enligt Sveriges Skolledares förslag minskar risken att en rektor eller skolchef som tar sitt uppdrag på allvar och försöker agera enligt dessa riktlinjer möts av arbetsrättsliga konsekvenser. Rektors/skolchefens kompetens och lojalitet ifrågasätts och i förlängningen riskerar hen att få lämna sitt uppdrag. Exempelen är många där medlemmar har fått motta erinringar, skriftliga varningar eller t.om blivit uppsagda med hänvisning till förbrukat förtroende.

Matz Nilsson, förbundsordförande Sveriges Skolledare

Ann-Charlotte Gavelin Rydman, förbundsordförande Sveriges Skolledare